

REVISTA ECONOMICA.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII“, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA“ sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugos), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Bănățana (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală (Arpașul-inf.) Beregsana, Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de împrumut ca însoțire (Bicaz), Cassa de păstrare (Mercuria), Cassa de păstrare (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișorșana, Chiorana, Chiselețana, Codreana, Coz. Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Cordiana, Coroana (Bistrița), Coroana (Timișoara), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugereana, Decebal Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgetana, Frația, Frațietatea, Furnica, Găgăneana, Gloria, Grănițeru Hațegana, Hondoleana, Însoțire de credit (Veșiem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavosăda), Isvorul (Sângeorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Iuva, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Lucașfărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mierla, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoiul, Notiana, Olteana, Oravițiana, Orientul, Panciovana, Patria, Piatra, Plugarul (Cacova), Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugos), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reuniunea de împrumut și păstrare (Ilva-mare), Răureana (Cap.-Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Sebeșana (Sebeșul-săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Șercăiana, Sylvania, Speranța (Hosman), Steaua, Șoimul (Uzoara), Târnavăana, Țibleșana, Timișana, Ulpiana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sânsmărtin), Vulturul (Tășnău), Zărândeana, Zlăgnea.

Prețul de prenumărare:

pe 1 an K 12,-, pe 1/2 an K 6,-

Redactor responsabil:

CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 10 fieri

Așa nu mai merge.

Băncile populare săsești (sistem Raiffeisen) se pare, că și-au făcut de problemă cardinală a păstră pe seama conaționalilor averea moștenită dela părinți, a o spori prin cumpărare de moșii țărănești și prin partelare de moșii mai mărișoare. In anii ultimi s'au obținut în această direcțiune succese considerabile, cu toată criza financiară ori poate tocmai din pricina crizei financiare. In acest scop s'au cheltuit în anul 1912 nu mai puțin de *un milion coroane*, mijlocind cumpărări dela străini, ori cumpărând înseș băncile.

«*Vânzătorii curților și pământurilor cumpărate au fost aproape toți Români*», amestecați ori mărginași. Așa se scrie în ziarul lor de frunte.

Adevărul e crud, dar trebuie să-i fim mulțămitori aceluia, pe care l-a scăpat gura și ni l-a spus.

Pe ai tăi îi oprești să vândă pământ străinului, iar de altă parte promovezi cu toate mijloacele procurarea de pământ dela vecini. Asta este, orice s'ar zice, adevărată politică economică-națională. Dacă pierdem moșia moștenită și udată cu sudorile înaintașilor, pierdem orice drept a mai revindică țara și pe seama noastră.

Ce urmează de-acî? Urmează, că cu sinamăgiri, cu vorbe goale nu mai merge. Amenințările, ce ne-am obișnuit a riscă în timpul din urmă, încă ne vor face numai de răs. Un

popor conștiu, ca și un individ vrednic, se ferește de vorbe umflate, nu amenință, ci își măsoară puterile, stabilește un plan de acțiune și pentru ducerea în îndeplinire a acestuia lucrează în tăcere, consecvent, cu îndărătnicie.

Mâța cu clopot nu prinde șoareci.

Nu s'ar putea să facem și noi, ce fac compatrioții Sași? *Cu siguranță se poate, numai bărbați să fim!*

Să mai lăsăm puțin din amorul propriu, să mai ațintim privirile noastre și asupra viitorului, să ne lăpădam de pisma și răutatea proverbială și toate vor merge.

Dar nu sunt bani. Cum să nu fie? Parale sunt, dar prea risipite, adeseori în mod irațional plasate.

Revizorii băncilor noastre au putut vedea, că o parte însemnată a capitalurilor administrate de băncile noastre nu sunt plasate la Români, cari 95% sunt țărani, mici economi, ci la străini, adeseori aduși de vânt în partea locului. Au putut găsi la băncile noastre o listă întregă de funcționari dela administrație, judecătore, finanțe, vamă, tren, poștă, etc., mari și mici, tot oameni, cari consumă, fără a produce, tot oameni străini de interesele noastre și dușmani ai aspirațiilor neamului nostru. Sumele votate acestor străini, în multe cazuri hatăruri personale, nu aduc folos nici băncilor, nici neamului, căci ele aduc dobânda cea mai mică și în parte sunt dela început pierdute. Cu îndoit folos se puteau plasa banii aceștia la țărani noștri, ori cu mult folos pentru neam

se puteau plasa în realităţi, mai ales rurale, cari cu timpul să treacă în mâni sigure româneşti.

Dar apoi creditele acordate tuturor uşuraticilor noştri, pe cari i-am făcut şi mai uşuratici?!

Revizorii, fără îndoială, au constatat, că băncile noastre aproape nu au de înregistrat pierderi pe urma creditelor, ce au acordat micilor agricultori; cu atât mai multe însă pe urma creditelor acordate domnilor, în majoritate străini de neam şi de loc, întreprinderilor comerciale şi celor industriale, acestea din urmă mai toate străine.

Ce folos ne mai poate aduce graţia micilor satrapi, la ce bun progresul comercial şi industrial în partea locului, dacă talpa neamului nostru îşi pierde rădăcinile, cu care eră legată de pământul ţării?

Aşa nu mai merge. Trebuie să introducem un sistem, în lucrarea noastră economică, un sistem la baza căruia să fie conservarea moşiei moştenite dela părinţi şi augmentarea ei treptată. Satele sunt garanţia viitorului nostru; pe acestea să le conservăm şi întărim. Pierzând satele din Fundus regius, ce ne-ar mai folosi multele realităţi şi palate acvirate de biserica ortodoxă în metropola acestui ținut?

Este ciasul al unsprezecelea. Să ne tragem bine seama. Să nu mai bagatelizăm lucrarea conştiinţei a compatrioţilor noştri Saşi, ci să pretindem cu toată tăria, ca şi economişti (finanţarii) noştri să facă cum a făcut înţeleptul şi prevăzătorul iniţiator al Bodenschutz-ului săsesc, lucrând cu zel, fără încetare, liberi de deşertăciuni, având înaintea ochilor numai scopul sfânt al conservării moşiei şi propăşirii neamului. La Saşi biserica ia parte la acţiunea pentru conservarea moşiei (Bodenschutz); unde nu se găsesc cumpărători particulari, cumpără ea. Biserica noastră încă trebuie să se angajeze la acţiunea de conservare a moşiei strămoşeşti, căci şi de viitorul ei se tractează.

«Vanzătorii curţilor şi pământurilor cumpărate au fost aproape toţi Români».

Să luăm aminte!

Drilb.

Cum stăm cu băncile populare şi cooperativele săteşti?

(Stârşit).

În cele două numere precedente ale revistei noastre am arătat, îndeosebi, folosul şi necesitatea înfiinţării *băncilor săteşti* pentru înlesnirea împrumuturilor mărunte, cari sunt cele mai număroase şi pentru înlesnirea economisirilor, aşa de mult reclamate de îmbunătăţirea situaţiei materiale şi morale a poporului nostru. În acelaş timp am arătat că *celelalte cooperative* se impun totuşi de mult pentru sporirea producţiunii, pentru înlesnirea valorizării mai favorabile a produselor economice şi pentru dobândirea cât mai avantajoasă a tuturor articolelor de trebuinţă, pe cari poporul e silit să le procure, adesea, în condiţii foarte împovărătoare.

Am arătat, în fine, părerile noastre asupra împrejurării, că se impune înfiinţarea unei şi cu timp, a mai multor *centrale*, prin cari s'ar putea înfăptui mai uşor, mai sigur şi mai nimerit băncile populare şi cooperativele săteşti.

În şirele următoare vom arăta: cum stăm, de fapt, astăzi cu băncile populare şi cooperativele săteşti, ce se face şi ce ar trebui să se facă pentru întruparea lor.

Chestia mişcării cooperative a rămas să o facă, deocamdată, «*Asociaţiunea*», cu ajutorul darului pus la dispoziţie de dl *V. Stroescu*.

Şi ştim cum, anume, s'a contemplat acţiunea ce, în urma multor împrejurări nefavorabile, se face cu multe popasuri.

S'a hotărât, înainte de toate, să se angajeze un *conferenţiar* cu pregătire specială, care să cutreere ținuturile locuite de Românii din patrie, ținând prelegeri populare, arătând poporului însemnătatea cooperativele săteşti şi a băncilor populare, îndemnându-l să întocmească astfel de însoţiri după trebuinţele locale, dându-i toate informaţiunile de lipsă pentru iniţierea acestor însoţiri şi punându-i la dispoziţie tipăriturile necesare.

Când conferenţiarul cooperativ nu va fi în excursiuni, va prevedea agendele de birou cu privire la propaganda pentru băncile populare şi celelalte cooperative săteşti, iar vara, mai ales, va ţine cursuri cooperative.

Primul conferenţiar cooperativ a intrat în serviciu la 1 Ianuarie 1913 şi a funcţionat până către finea lunii August, când eşind din serviciu, a fost ales actualul conferenţiar, dl *Nicolae Iancu*, care, pe lângă pregătiri academice frumoase, dispune, în urma unei activităţi practice de 10 ani, de bogate experienţe în ce pri-

vește înființarea, organizarea și conducerea de bănci populare și cooperative.

Acest conferențiar, ocupându-și postul în Octombrie a. c., s'a pus pe lucru cu tot devotamentul inimei sale.

Dânsul și-a fixat programul de activitate, care a fost aprobat de Comitetul central al «Asociațiunii».

Acest program îl reasumăm în următoarele:

1. Va compune tipărituri tip de contabilitate rațională cu toate registrele necesare pentru băncile sătești.

Mai departe va compune statute tip, pentru diferite feluri de cooperative, înainte de toate pentru cooperative în scopul valorizării produselor agricole.

2. Statutele tip pentru băncile sătești le va completa în mai multe puncte.

3. Va începe cât mai curând o propagandă sistematică la țară, mai ales unde nu există organizații economice și va înființa imediat, unde terenul este pregătit și prielnic, bănci sătești și alte cooperative.

4. Activitatea mai efektivă va începe-o în comitatele mai apropiate de centrul «Asociațiunii» și va merge treptat până spre periferie. Paralel însă cu această acțiune va pregăti totodată, terenul și în ținuturile mai îndepărtate, Bănatul, Bihorul, Maramurașul etc., prin prelegeri și cursuri și înființarea unor bănci sătești ca modele și exemple pentru alte comune, având în vedere comunele mai sărace și, peste tot, în împrejurări neprielnice.

5. În regiunile mai îndepărtate va organiza mai întâi o acțiune de pregătire prin cursuri regionale pentru preoți, învățători și alți intelectuali și prin adunări și prelegeri regionale pentru masele poporului.

6. Va ține, cu învoirea autorităților noastre bisericesti și școlare, la toate institutele teologice și pedagogice prelegeri și cursuri cooperative, tratând mai ales despre istoria cooperativei și dezvoltarea lor în alte țări, despre principiile și sistemele cooperative, legea comercială, legea însoțirilor, pregătirea, înființarea, înregistrarea și activarea acestora; apoi contabilitatea și administrarea băncilor și cooperativei sătești, credite etc.

7. Va pregăti statute tip pentru tovarășii și cooperative școlare și va înființa astfel de însoțiri.

8. Va aranja excursiuni regionale la institute cooperative mai de seamă, la expoziții agricole și la congrese cooperative, cari excursiuni au o deosebită importanță pentru lărgirea cercului de vedere și îmbogățirea cunoștințelor pentru oamenii noștri dornici de înaintare.

9. Va urmări cu atențiune activitatea altor cooperative și centrale și va vizita astfel de instituții.

10. Va inspecta băncile și cooperativele înființate și le va îndruma la purtarea agențelor lor.

11. Va urmări activitatea Reuniunii române agricole din «comitatul Sibiului» și a însoțirilor sătești înființate de aceasta și va iniția legături pentru o acțiune, după putință, comună în folosul organizației economice din comitatul Sibiului.

12. Va face propagandă prin ziare și reviste în scopul promovării chestiei cooperative.

13. Va studia situația sâtenilor din satele, pe unde va trece și va aduna date statistice.

14. Va insista în cursul călătoriilor la țară, ca să se înscrie cât mai mulți membri la «Asociațiune», în chiar folosul lor cultural și economic.

Realizarea acestui plan de lucrare, trebuie să recunoaștem cu toții, cere o muncă încordată și pricepere, cere timp îndelungat și sprijin din partea factorilor conducători ai vieții publice românești.

Indeosebi acum, la început, și în timpul acesta de criză economică și financiară, lucrarea va întâmpina greutăți mult mai mari decât, bunăoară, mai târziu, după ce se va fi trecut peste nevoile începutului și după ce se va mai fi calmat sau se va fi sfârșit criza acută, ce bântue în toate părțile.

De aceea e neapărat necesar, ca lucrarea conferențiarului cooperativ al «Asociațiunii» să fie sprijinită cu bunăvoință de toții factorii de competență ai vieții noastre publice.

Nu numai «Asociațiunea», sub a cărei egidă se face propaganda cooperativă, ci și «Solidaritatea» și băncile noastre, Consistoarele, Școlile, Reuniunile învățătoresți, Reuniunile noastre economice, Ziarele și revistele etc., toate acestea au îndatoriri mari de îndeplinit pentru buna reușită a cooperăției la poporul nostru.

«Asociațiunea» va avea să lucreze prin *Comisia permanentă*, instituită de comitetul central și prin *conferențiarul cooperativ*, care trebuie să fie și va și fi sufletul acestei mișcări.

Socotim însă, că chestia cooperativă ar profita îndoit, dacă și *conferențiarul agronomic*, și-ar pune de problemă, pe lângă propagarea cunoștințelor agricole, și propaganda pentru întruparea cooperăției, chestiune care, în parte mare, cadrează foarte bine cu problemele principale, ce i s'au încredințat dânsului spre rezolvire.

Avem convingerea, că lucrarea conferențiarilor «Asociațiunii», atât a celui agronomic cât și a celui cooperativ, numai așa va aduce

roadele dorite de întreagă obștea românească, dacă, pretutindeni unde se face, va fi urmată de organizații cooperative.

Prin urmare credem, că facem un lucru bun, atrăgând atențiunea organelor «Asociațiunii» asupra împrejurării, ca și *conferențiarului agronomic* să-i impună, chiar în baza condițiilor din concurs, să îmbrățișeze și chestia cooperativă.

Este cu atât mai ușor să se facă aceasta, pentru că atât d-nul *Cosciuc*, cât și d-nul *Iancu* sunt absolvenți ai Academiei de agricultură, apoi și d-nul *Cosciuc* este destul de bine inițiat în chestia cooperativă, astfel că lucrarea acestor cooperatori se poate face în condiții foarte avantajoase atât în ce privește popularizarea cunoștințelor asupra agriculturii, cât și cu privire la organizarea poporului nostru prin întruparea cooperativei.

În tot cazul, procedându-se astfel, rezultatele vor fi îndoite mai mari și se va satisface și dorinței d-lui *Stroescu*, care din capul locului a cerut să se aleagă doi conferențieri în scopul propagandei cooperative.

Activitatea cooperativă nu trebuie să se restrângă însă numai la lucrarea conferențiarilor. *Despărțămintele* «Asociațiunii» au, și ele, de îndeplinit o frumoasă misiune cu privire la mișcarea cooperativă. Având aceste la îndemână *modele de statute* pentru tot felul de cooperative, apoi regulamente și alte tipărituri necesare, având *cartea* anunțată cu privire la cooperative și *broșura de contabilitate*, — li se va ușora și lor, nespuse de mult, începerea și continuarea unei lucrări folositoare pentru întruparea cooperativelor în comunele de pe teritoriul despărțământului. Iar, după ce conferențierii, în trecerea lor prin centrele despărțământelor, vor fi dat lămuriri practice, la fața locului, persoanelor dela conducerea despărțământelor, eventual ținând și *cursuri cooperative*, — lucrul va merge, în tot cazul, mai bine și mai cu spor.

E necesar apoi, ca conferențierii să țină seamă și de *agenturile* «Asociațiunii» în propaganda întreprinsă pentru întruparea cooperativei, având și aceste organe ale «Asociațiunii» un rol de însemnătate în viața acestei instituții.

Nu putem încheia aceste expuneri ale noastre fără să amintim, cu laudă, că organele conducătoare ale unor despărțăminte ale «Asociațiunii», între cari cel dintâi este al *Dicșân-mărtinului*, în frunte cu zelul său director, domnul *Dr. Romul Boilă*, au îmbrățișat chestia cooperativei cu toată căldura sufletului lor. Dacă vor lucra așa toate despărțământele putem avea

bună nădejde, că lucrarea începută va înainta cu spor spre binele și fericirea poporului nostru.

«*Solidaritatea*» și *băncile* noastre sunt al doilea factor și, poate, cel mai important în unele privințe, pentru promovarea cooperativei.

Am arătat că, prin întruparea cooperativei, băncile nu pot decât să profite. De aceea ele, chiar în interesul propriu, trebuie să sprijinească mișcarea cooperativă, care e menită să desăvârșească organizarea noastră economică-financiară. Lor le este cu atât mai ușor a o face aceasta, pentru că în serviciul lor au specialiști, cari se pot introduce cu înlesnire în tainele cooperativei, pot participa ca sfătuitori și îndrumători la înființarea și controlarea cooperativei, cu cari băncile intră în legături de afaceri. Va fi bine să o facă aceasta și pe motivul, că unele bănci și-au dat concursul lor și până acum la întruparea și sprijinirea cooperativei și, precum credem, cu folos și pentru ele și pentru cooperative. Iată pentru ce «*Solidaritatea*» și *băncile*, e bine, să aprofundeze chestia cooperativei și să o promoveze cu toată bunăvoința și cu mijloacele, de cari dispun.

Al treilea factor, cu o misiune foarte frumoasă pentru promovarea cooperativei, este *preoțimea* noastră, începând cu organele superioare bisericești, cu *consistoarele*, apoi cu *oficiile protopopești* și întreagă *preoțimea* satelor noastre.

Preoțimea romano-catolică din țară conduce o centrală a cooperativelor creștine și preoțimea dela sate și orașe s'a înrolat în lupta ce se dă pentru desrobirea masselor, prin cooperative. Așa va trebui să facă și preoțimea noastră și să nu rămână la o parte, indiferentă, când se tratează de îmbunătățirea sorții materiale și morale a credincioșilor săi.

Consistoarele noastre vor avea să iee poziții, înainte de toate, ca în institutele teologice și pedagogice, ce stau sub jurisdicțiunea lor, să se propună și cunoștințe din Economia națională, să se țină cursuri din acest domeniu cu elevii acestor institute, chemând spre acest scop pe conferențiarul cooperativ al «Asociațiunii», care are îndatorirea de a ține astfel de cursuri în institutele teologice și pedagogice, cum și cu preoțimea și învățătorimea.

În locul al doilea *consistoarele*, în înțelegere cu «Asociațiunea», vor trebui să deie mandat și instrucții oficiilor protopopești și preoțimii, ca ele, în cercul lor de activitate, să se pună în fruntea mișcării cooperative.

Întocmai, ca și preoțimii, îi revin și *școalele* românești mari îndatoriri cu privire la chestia cooperativă. Pregătirea spiritului de jertfă trebuie să se facă cu toată însuflețirea în școa-

lele populare, în gimnazii, în școalele reale și comerciale, în școalele civile și în instituturile pedagogice și teologice; mai ales în aceste două din urmă, unde, e neapărat necesar, ca în viitor să se propună cât de multe noțiuni din sfera economiei naționale și, îndeosebi, din domeniul cooperăției.

Profesorimea și învățătorimea noastră pot și trebuie să promoveze, și ele, mișcarea cooperativă, tratând în reuniunile și conferențele învățătoresți teme din domeniul cooperăției și, îndeosebi, luând parte la organizarea și conducerea de fapt a cooperativelor, fiecare în comuna unde i-a fost destinat să muncească pentru binele poporului. Așa face întregă tagma învățătorescă din România și în mare parte și învățătorii altor neamuri.

«*Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului*» îndeplinește o frumoasă misiune în mijlocul poporului nostru, și în direcția organizării acestuia prin bănci populare și alte cooperative. Ea a fost cea dintâi, care s'a ocupat în mod real și cu succes de problemele cooperăției. Ea își continuă cu multă stăruință lucrarea sa în această privință.

Măcar de ar stăruî, cu acelaș zel, și celelalte reuniuni economice ale noastre în această direcție.

Ziarele și revistele noastre trebuie, neapărat, să deie și ele, în viitor, o mai mare atențiune problemelor din domeniul cooperăției, să îndemne, să încurajeze, să laude pe ceie se pun în serviciul cooperăției, dar mai ales să răspândească cunoștințele folositoare, de tot felul, cu privire la problema cooperativelor.

Prima și cea mai de căpetenie datorință, în această privință, o au conferențiarii «*Asociațiunii*», îndeosebi conferențiarul cooperativ. Dânsul trebuie să facă o propagandă neînteruptă și sistematică, în foile cotidiene și în cele populare. E multă neștiință la noi cu privire la chestia cooperativă și aceasta se poate împrăști mai cu succes numai făcând uz, în măsură potențată, și de presă, care străbate acum în toate satele noastre.

Pressei îi revine, îndeosebi, sarcina de a regenera spiritul public, infectat de urâta boală a materialismului. Cooperativele nu se vor putea desvoltă fără de *altruism* și fără de *jertfe*, la cari trebuie să fie pregătită întregă obștea românească.

Pe urma propagandei, pe întregă linia, va trebui să se pătrundă întreg *publicul* nostru de importanța chestiei cooperative; căci, doară, și el are număroase îndatoriri față de promovarea chestiei cooperative. Se știe, că un singur om, cu inima mare, dintr'o comună, poate să

promoveze foarte mult această chestie în comuna sa. Fie că se pune în fruntea băncii populare sau altei cooperative, fie că ajută cu bani pornirea cooperăției în comună, fie că stăruie pe alte căi pentru întruparea și ducerea ei la bun sfârșit, — un singur om de bine, cu trecere în comuna sa, poate să influențeze, în definitiv, întruparea și desăvârșirea cooperăției în comună.

Am putea să luăm toți pildă dela marele *V. Stroescu* și, în mic, să facem, fiecare în satul său, ceea ce face acel om providențial, în mare, pentru întregă românimea din această țară.

*

Și acum de încheiere, socotim, că e timpul ca, deodată cu propaganda ce e pusă la cale în scopul promovării chestiei cooperative, să se studieze și chestia înființării unei *Centrale* pentru cooperativele existente și pentru cele ce se vor înființa, în viitor.

«*Asociațiunea*», prin organele sale, și cu ajutorul indispensabil al cercurilor noastre economice-financiare să iee în mână studiarea chestiei pentru întruparea *Centralei* și, în vederea scopului mare, ce trebuie ajuns în viitorul apropiat, să pună în mișcare toate forțele de cari dispunem, pentruca, pe calea aceasta, să se poată creă și organizația dela care așteptăm regenerarea și salvarea intereselor de viață ale țărânilor noastre.

Bancherul din provincie.

Directorul executiv.

Dacă înaintezi la postul de director executiv al băncii te așteaptă probleme de ordin mai înalt, mai grele decât în Bănești. Ți-se va părea o nimica toată conducerea filialei, față de conducerea centralei și a celor treizeci de filiale, ce se țin de ea. Ca director în Bănești ai fost și tu unul din cei 150 de angajați ai societății. La centrală tu vei fi deasupra tuturor acestora.

Ca director al filialei, în toate afacerile mai grele, mai gingașe și mai încurcate, te adresezi directorului tău executiv după îndrumări. De aici încolo vei fi avizat numai la tine însuși, ba încă toți ceilalți 30 de directori ai filialelor, în toate afacerile lor, se vor îndreptă la tine pentru îndrumările și clarificările de lipsă.

Pe seama directorului executiv nu există regulament de serviciu. Dimpotrivă tu singur trebuie să faci unul, pe care din timp în timp, să-l întregești, după trebuință și împrejurări. Pe viitor chiemarea ta va fi ca însuși să instruiști și nici decât să aștepti instrucții dela alții, tu trebuie să dai directive și să fi cu prevedere, și să nu aștepti aceasta dela alții.

Nici nu se poate presupune, că nu vei fi cuprins de un anumit grad de mândrie și satisfacție, când vei ajunge cel mai înalt post al băncii tale.

Va fi însă consult ca noua demnitate să o porți cu o anumită delicateță, căci toți aceia, pe care i-ai în trecut în avansament, se vor simți jigniți și câțeva vreme vor fi foarte simțitori. Te vezi ridicat dintr'odată pe un pedestal atât de înalt, încât nu i nici o mirare dacă la început, când vei privi la vale, să te apuce amețelile, să te turburi. Dar nu crede, că trebuie imediat la început să dezvolti o activitate extraordinară, exagerată. Dacă apuci frânele cu dexteritate și cu tact, ca omul care-i conștiu de aceea, ce-l așteaptă și voiește să și corespundă chemării sale, atunci nu vei intra imediat în plină activitate, ci mai întâi vei observa și chibzui. Dacă îți vei îndeplini noile și variatele tale agende cu sânge rece, cu tact și cu prevedere, atunci încetul cu încetul se desvoltă și stabilește sistemul tău de conducere, care-ți va stă limpede înaintea ochilor. Una dintre agendele tale cele mai grele va fi contactul zilnic cu dirigenții filialelor tale. Aceasta trebuie să se facă mai mult prin schimb de scrisori, căci pentru contactul personal se oferă foarte rar ocazii. Numai cât corespondența nu o poți rezolva însuși, căci în urma multelor tale agende nu-ți mai rămâne timp fizic și pentru așa ceva. Corespondența o poartă de regulă secretarul băncii, conform îndrumărilor primite dela tine. Aceste îndrumări de sine înțeles că vor fi de tot scurte, prinse în fugă, pe cale stenografică, și chemarea secretarului va fi ca să le îmbrace în forma cuvenită.

Se poate ca secretarul «Băncii centrale» să fie un om, care să se poată transpune ușor în modul de gândire al altuia și poate exprima atât de minunat ideile, ca și cum le-ar formula și exprima pe acestea însuși autorul. Această însușire însă nu este dată oricui, este de fapt o însușire foarte rară. Să nu uiți, că secretarul tău oricât de bun concipient ar fi, trebuie să rezolve uneori chestiuni de tot complicate, să delature oferte iraționale și pe baza îndrumărilor tale să respingă cereri absurde. Poate să fie în toate direcțiile ecoul tău fidel, dar poate și să nu fie. Poate că este sancvinic și răspunsurile sfătoase și supărătoare, să le considere ca personalități și astfel și răspunsurile sale să și le căpușească cu ironii pișcătoare și cu dojeni aspre. Grijește ca așa ceva să nu se întâmple. Dacă secretarul unei bănci are un astfel de naturel, atunci în scurtă vreme poate amări întreg corpul funcționarilor tăi din provincie, dela filiale.

Afară de aceasta e tălmăciul tău, atât în bine cât și în rău. Părerile lui sunt ale tale, în orișice formă ar fi redade. Pișcăturile lui, ori și cât de vătămătoare și de dureroase ar fi, se transmit filialelor în numele direcțiunii, sau — în sensul regulamentului de serviciu — în numele tău propriu.

Nu este permis să uiți nici aceea, că toți acei oameni, cari azi îți sunt subalterni, nu cu mult înainte, au fost în același rang cu tine și prin aceea, că ai ajuns acum superiorul lor, nu au mai puțin titlu de drept la cinste colegială și atenție prietenească din partea ta. Chiar și cel mai bun director al filialelor tale își poate avea slăbiciunile sale, precum poate avea și cel mai rău — sentiment de demnitate. Dacă se ivește necesitatea de a face cuiva obiecțiuni sau de a dojeni pe cineva, aceasta nu trebuie să se facă cu cuvinte, sau într'o formă vătămătoare sau supărătoare. O admoniție delicată, va avea același efect, cu deosebirea că nu va descuraja și nu va învenina continuu și fără rost pe cel vinovat.

Dacă la centrală domnește un spirit pișcător și ironic, tare ușor își poate avea imitatori și la filiale. Directorul, care este continuu șicanat din partea centralei, din când în când își va descărca mânia pe subalternii săi, cari tot așa vor face cu cei mai tineri, așa că ocazional spre mirarea și scandalizarea clientelei și a publicului, la filială va fi plină ceartă între funcționari.

La nici un caz să nu dai prilej, ca șeful filialei tale, să se poată provoca la tine, când tractează cu subalternii săi de tot prea strict. În contactul cu filialele tale să fi condus totdeauna de vechea maximă: «Spune numai cuvinte frumoase și atunci și ecoul va fi totdeauna plăcut».

Cercul tău de activitate la centrală se va deosebi foarte mult de cel dela filială. În Bănești ai putut cunoaște pe fiecare client, începând dela deponentul modest, care aduce spre păstrare cele 10 coroane ale sale, până la împrumutătorul conștient, care voiește să ridice 20,000 de coroane, toate afacerile au avut să treacă prin mâna ta. Îți va fi absolut imposibil ca să poți ține în evidență toate conturile la centrală și filialele tale. Conturile și afacerile mai mici vei fi nevoit să le predai vreunui funcționar superior, ca să-ți poți concentra atenția asupra conturilor mai mari și asupra conducerii financiare. Cu un cuvânt trebuie să tratezi fiecare afacere după gravitatea și importanța sa, pentruca lucrurilor mai puțin însemnate să le sacrifici numai puțină vreme, și să-ți rămână timp mai mult pentru a te ocupa mai cu deamănuntul cu cele mai însemnate.

Primul lucru, asupra căruia va trebui să-ți îndrepti atențiunea, îndată ce îți începi activitatea, va fi: «Situația financiară a băncii». Trebuie să cunoști capacitatea și țaria corăbiei care sub conducerea ta pornește într'o călătorie, de importanță decizătoare atât pentru tine, cât și pentru acționari.

Primul isvor va fi bilanțul, care din perspectiva pasărei arată situația băncii. Din el vei constata pe deoparte, cât datorește banca acționarilor și publicului, pe de altă parte, câți bani are plasați.

Bilanțul însă lucră numai cu generalități. Arată, cât fac laolaltă anticipațiunile, câte cambii s'au escontat și alte asemenea, dar nu arată diversele părți, din care se compun aceste poziții.

Fiecare cambiu din portofoliul tău, fiecare pretențiune de cont exhaustat, atât dela centrală, cât și dela filiale, trebuiesc censurate cu chibzuială, controlate și estimate pe rând din partea ta, înainte de a-ți putea da seamă de situația băncii și a putea judeca, întru cât este sănătoasă societatea.

Sper, că ce privește acest material vast, vei procura în fiecare caz, imediat cel puțin o informație. Din astfel de informații vei trage folosul, că te vei convinge însuși despre bonitatea și desvoltarea diverselor conturi. După cum am mai văzut, această procedură aruncă în multe cazuri o lumină vie asupra afacerilor, cari stau în legătură cu afacerile proprietarilor de conturi.

În turneurile, pe cari le vei face pe la filialele tale, vei ajunge în atingere personală cu funcționarii tăi din provincie, ceea ce îți poate fi de mare folos mai târziu. Un funcționar, pe care nu l-ai văzut nici odată în vieța ta și pe care-l cunoști numai din auzite, până atunci până nu ai avut ocazia ca să-l cunoști personal, să vorbești cu el și să te convingi de procedul lui în afaceri și de capacitatea lui de lucru, nu-i altceva pentru tine decât o păpușe.

Nurmai după ce ai trecut peste fiecare poziție a băncii, după ce ai censurat fiecare schimb și toate valorile, care se află în posesiunea băncii, atunci vei ști, că ce-i de făcut și cum va trebui lucrat pe viitor: să te extinzi, sau să te restrângi? Dacă ajungi la constatarea că capitalurile sunt plasate cu pricepere și în locuri sigure, atunci te vei afla în plăcuta poziție, de a le putea lăsa toate în vechea lor ogașe, așa precum sunt.

Un aparat pentru aflarea automată a dobânzilor.

— O nouă invenție românească. —

Am semnalat la timpul său, în organul nostru, invenția d-lui *Petru Simtion*, funcționar la „Albina” în Sibiu, aparatul pentru aflarea automată a intereselor, intitulat de inventator: „Dobânda”.

Cu aparatul acesta, patentat deja aproape în toată lumea și construit acum într'un exemplar de model, d-nul P. Simtion petrece de prezent în București, unde l-a prezentat membrilor Camerei de comerț și industrie, făcând numeroase demonstrații cu el.

Ziarele din capitală scriu aprecieri pline de elogii asupra ingenioasei invenții a d-lui Simtion. Iată de exemplu, ce scrie ziarul „Dimineața”:

„Cât timp nu se răpește funcționarilor din băncile noastre cu calcularea dobânzilor, în deosebi la casele de economii, sau în birourile de reesconturi de efecte, unde erorile odată străcurate cu greu se mai pot găsi. Aparatul d-lui Simtion este merit să îndeplinească toate aceste lipsuri.

Construcția aparatului este simplă. El constă din niște suluri cu fâșii lungi de hârtie, sau „tabele de dobândă” cari conțin dobânzile calculate gata pe zile. Fâșiile cuprind tabele de două feluri de procente și se pot schimba după trebuință. Sulurile stau în legătură cu două roate: pe una este un arătător, pe alta este imprimat calendarul anului. Aparatul se pune în mișcare prin învârtirea unei roțițe, ce se află în dreapta.

Mănuirea este cât se poate de simplă, pentruca aparatul să poată fi utilizat cu ușurință de oricine, și în special de băncile populare, ai căror contabili nu au îndemânarea socotelilor. De pildă dacă voim să aflăm dobânda dela Lei 9000 cu $5\frac{1}{2}\%$ la sută din 2 Septembrie și până la 1 Decembrie, anul luat după calendarul cu 365 zile, nu facem altceva decât punem arătătorul din stânga pe 2 Septembrie și aducem această dată în închizătoarea din partea stângă, iar de roțița din dreapta întoarcem până vine arătătorul al doilea în drept cu 1 Decembrie și socoteala este gata. În deschizătura din față a aparatului vedem la dreapta tot Nr. 90. Acest număr sunt zilele dintre aceste două epoci. În partea stângă se văd procentele cu cari recerintele ne impun să lucrăm, de exemplu: 4 la sută, 5 la sută, 5 jum. la sută, și 6 la sută. La procentul de 5 jum. la sută și în drept cu capitalul de Lei 9000, aflăm rezultatul de Lei 135, care este dobânda pe timpul dorit.

Invenția d-lui Petru Simtion are atâtea avantajii: se poate găsi într'o clipă atât zilele cât și dobânda; volumul aparatului se poate reduce la orice mărime, până și la aceea a unui ceas de buzunar, prin aran-

jarea paralelă a părechilor de suluri, aparatul poate fi utilizat de două persoane, cari stau în față.

*

O experiență făcută de autorul invenției la Camera de comerț a dat cele mai satisfăcătoare rezultate. Este de notat, că la un exemplu mai dificil pentru aflarea dobândă unui capital pe timp de 9 luni cu 5 și jumătate, spectatorii voind să controleze exactitatea cifrei dată de aparat, toți s'au înșelat în socotele. Controlul devenea din ce în ce mai interesant.

Însuș autorul aparatului, intrigat, voind să controleze singur cifra dată de aparat s'a înșelat în calcul. A trebuit o revenire nouă asupra socotelilor spre a se putea stabili unde se făcuse greșelile și a constata că cifra indicată de aparatul d-lui Simtion este cea exactă.

Invenția d-lui Simtion merită a fi introdusă în birourile marilor noastre bănci”.

Aprecieri favorabile publică asupra aparatului d-lui Simtion și ziarul „Bukarester Tageblatt” și altele.

Ne bucurăm de succesele d-lui Simtion și sperăm că cei chemați îi vor da tot concursul lor, ca succesul acesta să fie complet și inventatorul să-și primească și materialicește răsplata ostentinelor și străduințelor sale.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 27 Noembrie 1913.

Îmbunătățirea în piața internațională de bani continuă. Cu toată apropierea lui ultimo, situația în centrele mari de bani este favorabilă și îndreptătesc speranța, că, cu începerea anului nou, va urma o ameliorare radicală și durabilă. În Paris s'a așteptat în zilele acestea reducerea etalonului oficial de 4% , care însă n'a urmat încă. La eventualitatea unei noue reduceri a etalonului oficial, poate încă înainte de finele anului, contează și cercurile financiare din Berlin. Numai în London situația încă nu este pe deplin limpezită. Discontul privat a costat în Paris $3\frac{1}{2}\%$, în Berlin 4% și $4\frac{1}{4}\%$, iar în London $4\frac{15}{16}\%$.

În piața internă de bani, evenimentul cel mai însemnat, dela ultimul nostru raport încoace este, *reducerea etalonului la Banca Austro-Ungară dela 6% , în vigoare din 14 Noembrie 1912, la $5\frac{1}{2}\%$* , întâmplată azi. Reducerea a venit aproape pe neașteptate și a surprins și cercurile financiare cele mai serioase. În Budapesta și Viena dealtcum în piața deschisă situația a fost destul de favorabilă, ofertele din străinătate fiind destul de numeroase și avantajoase. Discontul privat a costat, înainte de reducere: $5\frac{3}{4}\%$ pentru cambii vieneze de prima bonitate și 6% — 7% pentru cambii budapestané după categorie și scadență.

CRONICĂ.

Direcțiunea „Solidarității“ este convocată pe Duminică în 30 Noemvrie a. c. la o ședință în Sibiiu.

Bursă pentru studii financiare-economice în străinătate. Precum suntem informați dl *Aurel Esca*, funcționar la Centrala «Albinei» în Sibiiu, a obținut dela societatea «*Transilvania*» a Românilor ardeleni din București o bursă mai însemnată, pentru a-și completa studiile financiare-economice în străinătate.

Concediat pe un an de zile, din partea direcțiunii «Albinei», care încă i-a votat un ajutor din «Fondul P. Cosma» dl *Esca* a și plecat în zilele trecute la *Lipsca*, unde pe lângă cursurile teoretice, ce le va ascultă la universitate, va face și studii practice în chestiuni financiare-economice.

Nu putem decât să ne bucurăm și să fim mulțumitori, că comitetul societății «*Transilvania*», înțelegător al nevoilor noastre practice și a faptului, că astăzi chestiile economice primează așazicând pe toate celelalte, continuă cu acordarea burselor pentru studii financiare-economice pe seama tinerilor noștri, (în anii trecuți, precum se știe, au obținut astfel de burse d-nii *Iuliu Enescu* și *Adrian Oțoiu*).

Cu cât ni se va înmulți mai mult numărul bărbatilor cu cunoștințe superioare financiare și economice și cu pricepere și tragere de inimă pentru chestiunile acestea, cu atât vom avea mai multe garanții pentru dezvoltarea sănătoasă a vieții economice la poporul nostru în viitor.

BIBLIOGRAFIE.

Cunoscutele și bine apreciatele calendare din editura lui *W. Krafft* din Sibiiu, au apărut pe anul 1914:

Poznașul, popularul calendar umoristic al lui *Ermil Borcia*, ajuns în anul al 19-lea. Cunoscutul umor al lui *Haralamb Călămăr* ocupă întreg calendarul menit, să alunge urâtul și gândurile rele. Când ești mai năcăjit, ia o doză de *Poznaș*, și-ți va trece de năcaz. Prețul 60 fileri.

Amicul poporului, anul al 54-lea întocmit de *I. Popovici*, ca totdeauna așa și acuma aduce articoli originali dela scriitorii noștri de frunte și ilustrațiuni frumoase. În frunte are portretul neuitatului nostru *Aurel Vlaicu*, mort în 31 August. Totasemenea ne dă portretele poetului *Șt. O. Iosif* și a criticului *Il. Chendi* cu câte un articol despre aceștia. Aduce un articol scurt, dar foarte cuprinzător de *N. Iorga*, apoi despre *Dr. D. P. Barcianu* de *Dr. I. Lupaș* și un articol despre noul episcop gr-cat, al *Lugojului*, *Dr. V. Frențiu* de *Al. Ciura* ș. a. Apoi istoria războiului balcanic cu număroase ilustrațiuni și tratatul din Bu-

curești; Șematismul Românilor din Ungaria, etc. E cel mai serios și bine îngrijit calendar dela noi cu material bogat și de valoare. Prețul 70 fileri.

Calendarul Săteanului, care a ajuns anul al 23-lea, e cel mai bun și mai ieftin calendar popular, cu articoli anume scriși pentru popor. Prețul 30 fileri.

De vânzare la librăria editoare *W. Krafft* în *Sibiiu*, cum și în toate librăriile din țară.

S U M A R.

Așa nu mai merge. — Cum stăm cu băncile populare și cooperativele sătești? — Bancherul din provincie. — Un aparat pentru aflarea automată a dobânzilor. (O nouă invenție românească). — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Cronică*: Direcțiunea «Solidarității», Bursă pentru studii financiare-economice în străinătate. — *Bibliografie*.

SOMARE.

Pe baza §-ului 9 al statutelor în virtutea §-ului 170 al articolului de lege XXXVII din 1875, proprietarul acțiunilor Nr. 1308 și 1309 ale institutului de credit și economii, societate pe acții «ZLAGNEANA» din Zlatna prin aceea este provocat, ca în termen de 30 zile să solvească rata restantă după aceste acțiuni dimpreună cu toate accesoriile, căci altfel acțiunile se vor considera de nimicite și în contra lui se va purcede în sensul §-ului 171 al legii comerciale.

(2 - 3)

Direcțiunea.

„AJUTORUL“, institut de credit și economii, societate pe acții în Șeica-mare.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de contabil la «Ajutorul» institut de credit și economii în Șeica-mare se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare.

Dela ceice vor concura la acest post se cere să-și dovedească cu acte autentice pregătirea teoretică și practică de mai mulți ani în afacerile de bancă, având a-și formulă și pretenșiunile de salariu.

Direcțiunea își rezervă dreptul ca pe cel ales să-l definitiveze îndată.

Șeica-mare, 19 Noemvrie 1913.

Direcțiunea.

Constantin Popp